

VZĎAĽOVANIE SR OD EÚ

V Európskej únii funguje tzv. „proces konvergenie“, čoho cieľom je aby menej vyspelé štáty EÚ dobiehali ekonomickú úroveň priemerného občana vyspelých štátov (napr. Nemecka alebo Francúzska). Jeden zo spôsobov, ako vyčíslieť a porovnať ekonomickú úroveň blahobytu jednotlivých krajín je HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily v percentuálnom vyjadrení ku priemeru Európskej 27.

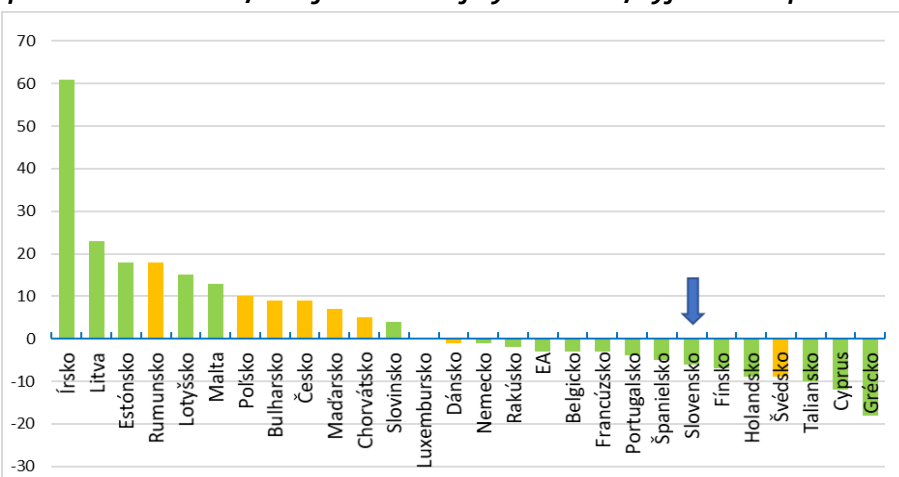
Tento ukazovateľ teda porovnáva ako sa mení celkové množstvo statkov a služieb vyprodukovaných na jedného obyvateľa za jeden rok a zároveň berie do úvahy aj rôzne úrovne cenových hladín v rámci krajín EÚ. Pre lepšie pochopenie sa toto číslo uvádza v percentách, pričom priemer EÚ je 100%.

Pozrime sa teraz na vývoj už spomínanej konvergenie jednotlivých štátov Európskej únie. Za posledných 10 rokov si najviac polepšil priemerný obyvateľ Írska (+61 percentuálnych bodov, ďalej len p. b.), a naopak najviac pokleslo HDP na obyv. (PPP) priemernému Grékovi (-18 p. b.). Pre nás je smutným ukazovateľom to, že Slovensko sa radí medzi 3 krajiny, ktoré v roku 2010 dosahovali úroveň pod priemerom EÚ a zároveň, počas obdobia po-

sledných 10 rokov, zaznamenali zníženie ekonomickej úrovne v porovnaní s priemerom EÚ (rok 2010 76%, 2019 70%, druhý najvyšší pokles po Grécku). Môžeme teda povedať, že Slovensko sa za posledných 10 rokov vzdialilo od priemeru

EÚ 27. Pozitívne čísla môžeme vidieť u našich susedov z Vyšehradskej štvorky, kde všetci traja partneri zaznamenali podstatné dosiahnutie priemeru EÚ (Poľsko +10 p. b., Česko +9 p. b. a Maďarsko +7 p. b.).

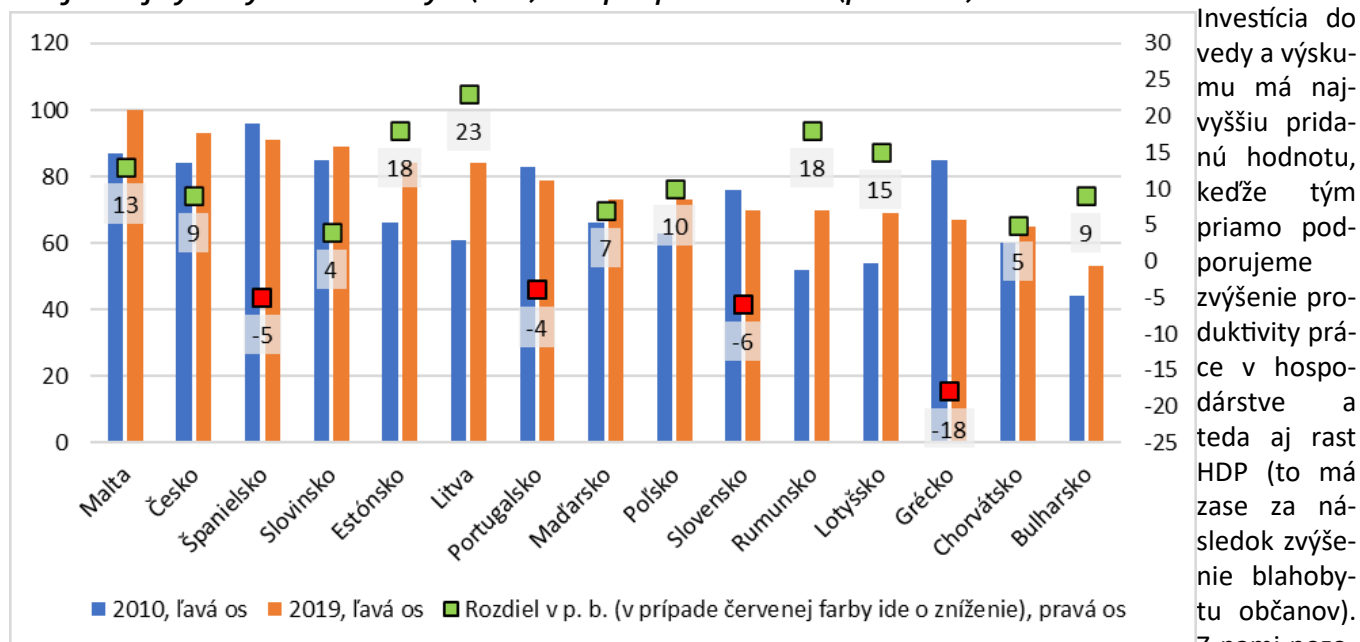
Graf 1 Zmena v HDP na obyv. v PPP medzi rokmi 2010-2019 voči priemeru EÚ=100%, žltá farba sú krajiny mimo EA, vyjadrené v p. b.

V tomto čísle:

- Novinky Zákona o kritickej infraštruktúre na Slovensku
- Briti zažijú skoršie ekonomické oživenie aj napriek výraznému poklesu o 10 % za rok 2020
- Ako vplýva vtáčia chrípka na ceny potravín—vajčka
- Dôvody a vývoj českého deficitu
- Pandémia výrazne okresala tržby svetových portálov ako Airbnb, Booking či Expedia
- V USA rastú priemerné úspory domácností aj vzhľadom na fiškálny stimuly

Graf 2 Krajiny ktorých HDP na obyv. (PPP) bolo pod priemerom EÚ (pod 100%) v roku 2010

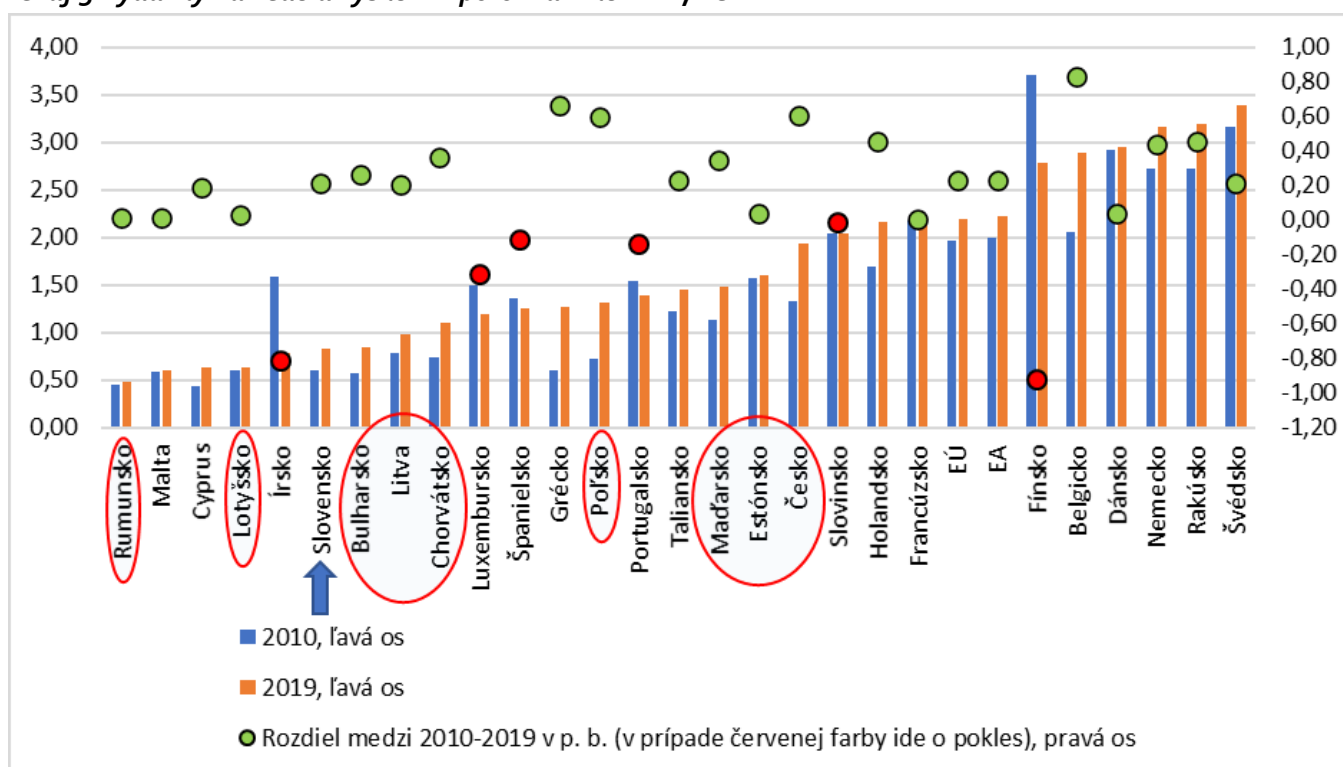
Toto dobiehanie môžeme pozorovať aj vo väčšine krajín mimo Eurozónu (Rumunsko +18 p. b., Bulharsko +9 p. b. a Chorvátsko +5 p. b. + V4). Zaujímavé údaje vidíme aj v pobaltských štátoch ako Litva (+23 p. b.), Estónsko (+18 p. b.) a Lotyšsko (+15 p. b.). Radi by sme sa teda pozreli na príčiny prečo sa tieto krajiny približujú priemeru EÚ a prečo sa Slovensko vzdaluje.

Prvý ukazovateľa akým budeme

porovnávať sledované krajiny sú výdavky na vedu a výskum. Bude-me ich porovnávať v percentuálnom vyjadrení ku HDP, aby sme mohli vytvoriť čo najobjektívnejší pohľad na danú skutočnosť. V tomto porovnaní je Slovensko s 0,83% ku HDP na 6. mieste od konca v celej EÚ (2019). Najvyššie výdavky na vedu a výskum majú Švédski (+3,39% ku HDP) a naopak najnižšiu podporu vedy a výskumu evidujeme v Rumunsku (0,48% ku HDP).

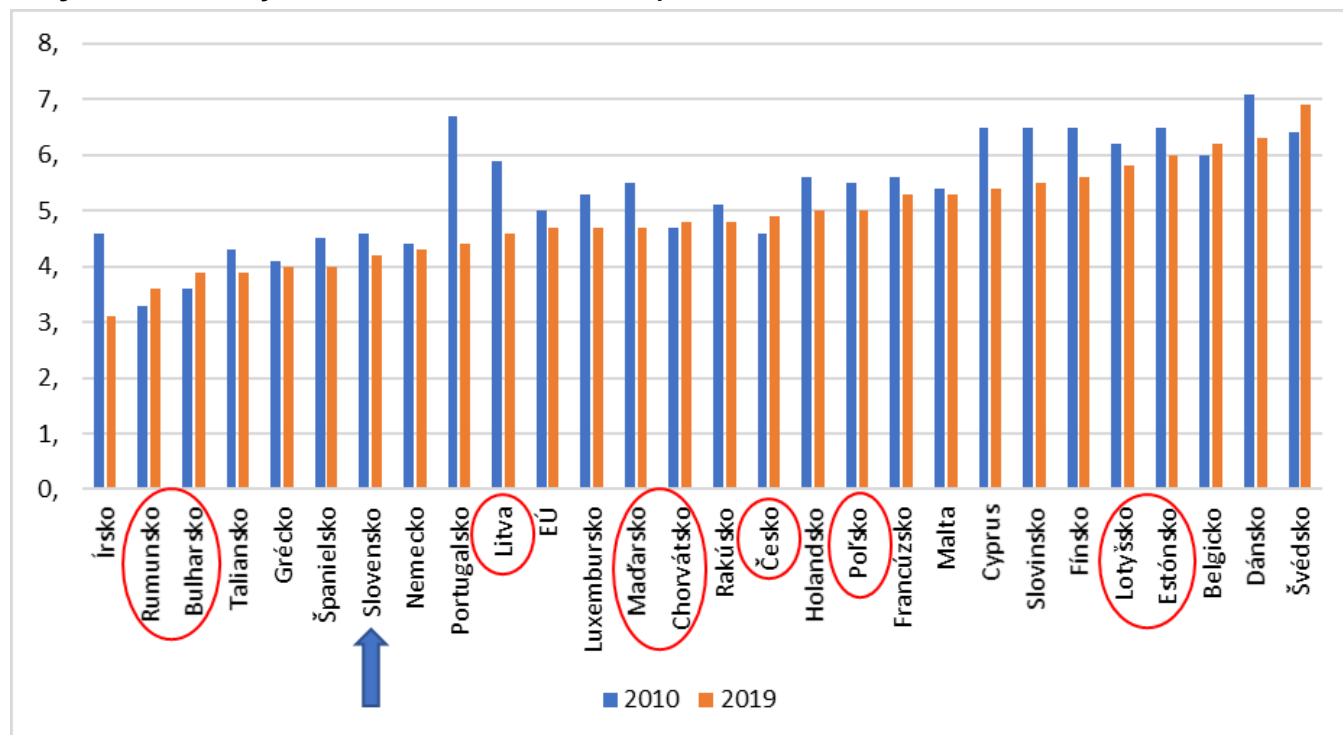
rovaných krajín (Estónsko, Litva, Lotyšsko, Rumunsko, Bulharsko, Chorvátsko a V4) má najvyššie výdavky na vedu a výskum Česko (1,94% ku HDP) nasledované Estónskom (1,61%) a Maďarskom (1,48%). Slovensko má vyššie výdavky na vedu a výskum len ako Rumunsko a Lotyšsko. Vidíme, že v tomto ukazovateli Slovensko zaostáva oproti pozorovaným krajinám, ktoré sa na rozdiel od nás ekonomicky približujú ku priemeru EÚ.

Graf 3 Výdavky na vedu a výskum v porovnaní ku HDP, EÚ

Graf 4 Porovnanie výdavkov na vzdelávanie v EÚ, v pomere ku HDP

Eurozóny.

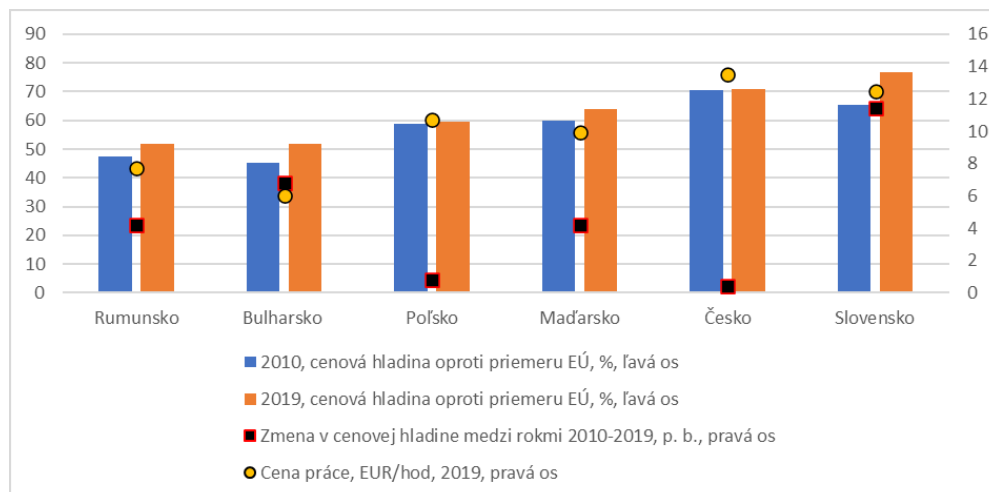
Ďalším pozorovaným faktorom budú výdavky na školstvo v pomere ku HDP. V tomto ukazovateli je Slovensko znova na chvoste EÚ a to na 7. mieste od konca (4,2% ku HDP). Už pri vede a výskume sme spomínali vysokú pridanú hodnotu, a aj sektor školstva patrí medzi investície s najvyššou pridanou hodnotou pre hospodárstvo. No žiaľ, aj tu Slovensko zaostáva. Najvyššie výdavky v pomere ku HDP má Švédsko (6,9% ku HDP) a naopak najnižšie má Írsko (3,1%). Znova si porovnáme krajiny, ktorým sa za posledné roky darilo približovať priemeru EÚ. Estónsko je vôbec 4. krajinou z EÚ

s najvyššími výdavkami na školstvo (6% ku HDP) za ktorým, na 5. mieste, nasleduje Lotyšsko (5,8%). Všetky krajiny V4 evidujú vyššie výdavky na školstvo ako Slovensko (Poľsko 5% ku HDP, Česko 4,9% a Maďarsko 4,7%).

Ako sme spomínali v úvode, jeden z faktorov prečo sa krajinám z V4 darí rýchlejšie dobiehať priemer EÚ môže byť Euro. Slovensko je jedinou krajinou z V4, ktorá vstúpila do Eurozóny. Jedným z hlavných motívov pre vstup SR do menovej únie bola vidina rýchlejšieho dobiehania životnej úrovne vyspelých krajín

Avšak, v súčasnosti môžeme konštatovať, že to, v čom sa približujeme vyspelým krajinám EÚ rýchlejšie ako naši partneri z V4, je cenová hladina. Ešte v roku 2010 sme mali cenovú hladinu na úrovni 65,5% z priemeru EÚ. V súčasnosti je to už 76,9%. Ak si to porovnáme s Českou republikou, tak v roku 2010 sme mali nižšiu cenovú hladinu ako táto krajina, no v roku 2019 je to už naopak (Česko 71%). Táto situácia by sa dala chápať, ak by v rovnakej miere rástli aj mzdy na Slovensku. Avšak, ak sa pozrieme na náklady práce na SR a v Česku, tak aj napriek nižšej cenovej hladine sú v Česku vyššie hodinové náklady práce (Česko 13,5€; Slovensko 12,5€). Táto skutočnosť teda znamená, že priemerný Čech si nielen zarobí nominálne viac ako priemerný Slovák, ale dokonca si za 1€ dokáže kúpiť viac statkov a služieb (a potom samozrejme je jeho HDP na obyv. v parite kúpnej sily na tom lepšie). Podobnú situáciu, aj keď nie takto výraznú, môžeme vidieť aj v ostatných krajinách mimo Eurozóny.

Graf 5 Porovnanie cenových hladín (EÚ=100%) a ceny práce

Slovensko zažívalo silný ekonomický rast do krízy v roku 2008. V poslednom roku pred pádom Lehman Brothers malo Slovensko medziročný rast HDP až 10,8% (v tom čase nás nazývali aj ekonomickým tigrom Európy). Náš silný rast bol zabezpečovaný najmä veľkým prílivom PZI a teda vstupom automobilových gigantov na náš trh (PSA v roku 2003, KIA v roku 2004). V tom čase sa zo Slovenska vytvárala automobilová veľmoc, vďaka vytvoreniu

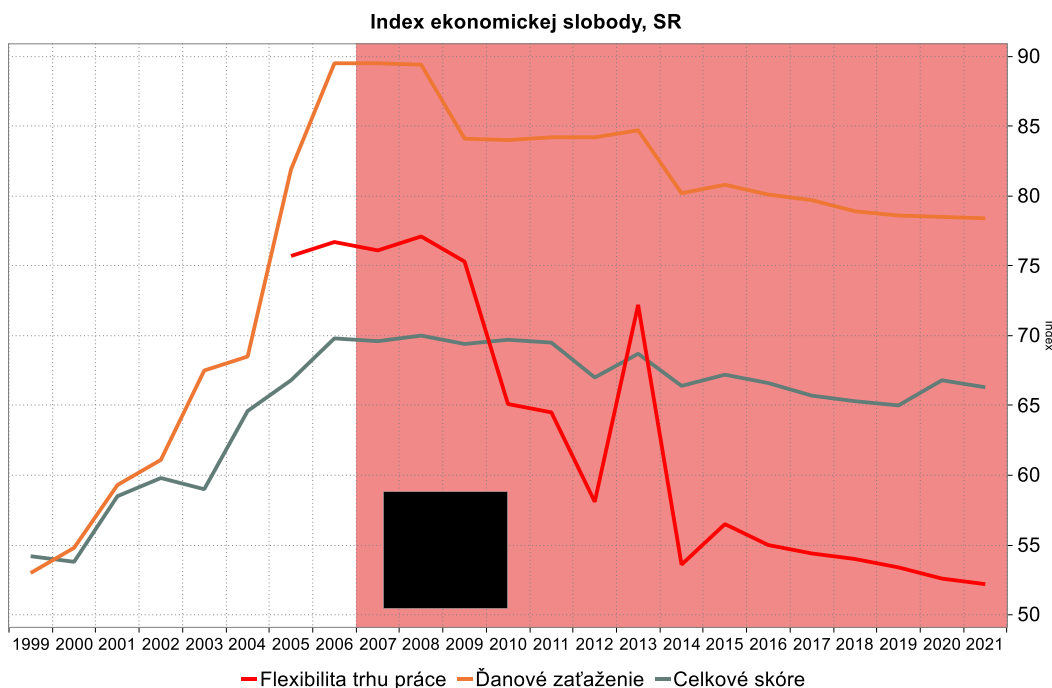
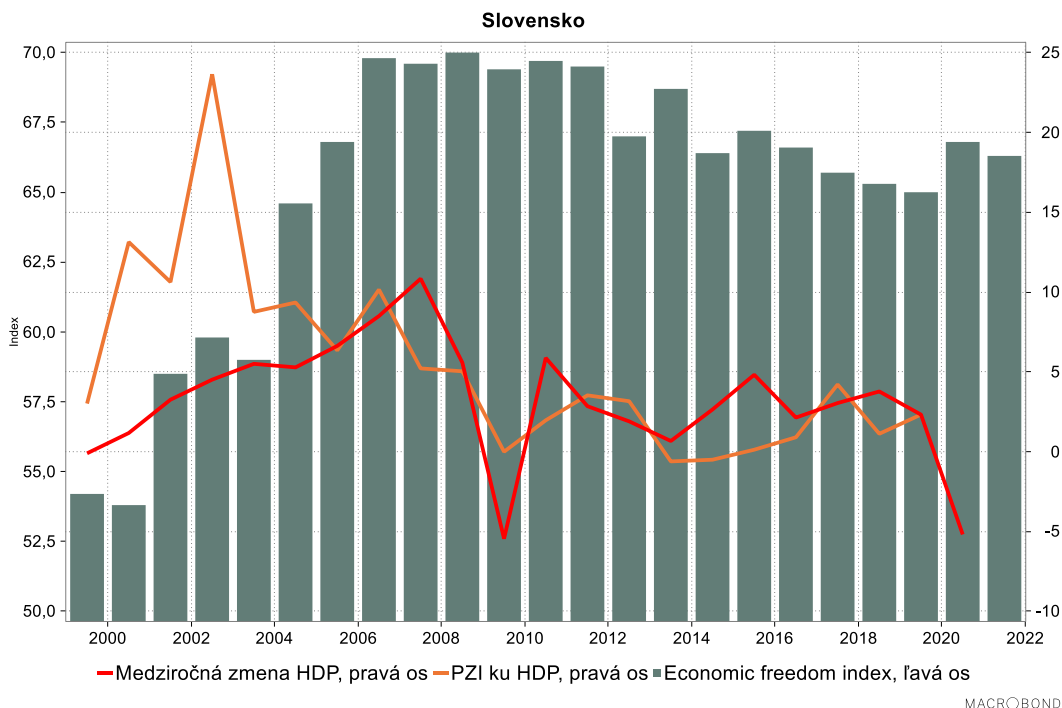
vhodných podmienok pre zahraničných investorov. Tieto podmienky najlepšie vyjadruje tzv. „Ekonomický index slobody“, ktorý vyhodnocuje mnoho faktorov (daňové zaťaženie, slobodu podnikania, slobodu práce, súdnu účinnosť, fiškálne zdravie, finančnú slobodu...). Tento index sa dostal z hodnoty 52,8 na 69,8 medzi rokmi 2000-2006 (čím vyššia hodnota, tým lepšie prostredie). Pre Slovensko to bol pozitívny ukazovateľ, ktorý zvyšoval našu konkurencie-

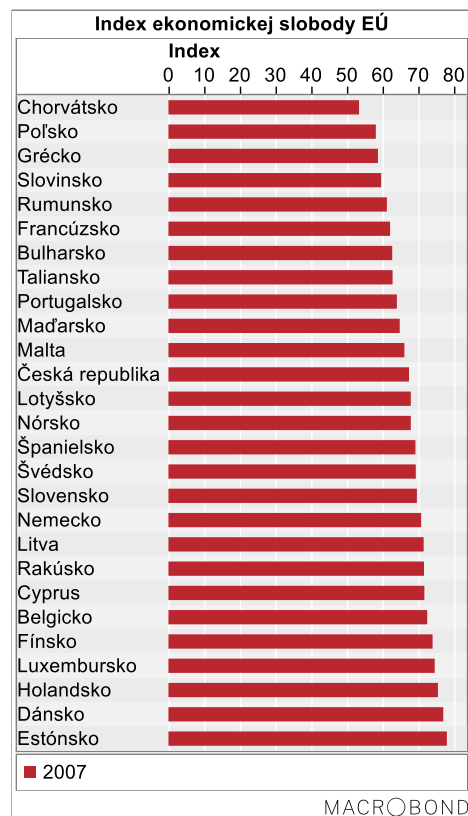
schopnosť (tento nárast bol zapríčinený hlavne daňovou reformou, vstupom Slovenska do medzinárodných inštitúcií a zabezpečením vhodnej ochrany majetku).

Od roka 2007 sme však svedkami poklesu tohto indexu, čo sa odráža aj v poklese PZI. Tento pokles je spôsobený viacerými faktormi (zvýšenie daňového zaťaženia, pokles súdnej účinnosti alebo pokles slobody podnikania). Dôsledok môžeme vidieť aj v spomalení priemer-

ného tempa rastu HDP. Pokles indexu ekonomickej slobody evidujeme práve v čase, kedy sme sa v už spomínanom grafe začali vzdďaľovať od priemeru EÚ (roky 2012-2014).

Predošlé ukazovatele sme porovnávali s ostatnými krajinami EÚ (najmä s nami vybranou vzorkou štátov) tak aj pri tomto indexe si porovnáme vývoj v rámci EÚ. V čase, kedy tiekli na Slovensko PZI vo veľkých objemoch (obdobie 2003-2006), sme boli v rámci EÚ na 11. s najvyššou ekonomickou slobodou. Nachádzali sme sa medzi Nemeckom a Švédskom. Môžeme konštatovať, že v roku 2019 sme sa prepadli až na 6. miesto od konca v rámci krajín EÚ (nachádzame sa medzi Maďarskom a Španielskom). Predbehlo nás tak dokopy 10 krajín v priebehu posledných 12 rokov. Nami sledované krajiny ako Estónsko a Litva sú na 2. resp. 4. mieste z celej EÚ. Česká republika dokázala podskočiť o 8 priečok.

V našej analýze vývoja slovenského hospodárstva sme sa teda dozvedeli, že spomaľovanie dobiehania vyspelých krajín EÚ sa začalo niekde v rokoch 2012-2013. Ako prvotný dôvod môžeme považovať spomalenie prílevu zahraničných investícií, kvôli zhoršeniu konkurencie-

schopnosti SR (toto zhoršenie sme videli od roku 2007, kedy došlo ku výmene vlády). Slovensko tak doteraz ťaží z prílevu investícií práve z rokov 2002-2007 a doteraz nepredstavilo v podstate žiadnu alternatívu pre naše hospodárske smerovanie. Tejto situácii nepomáha ani

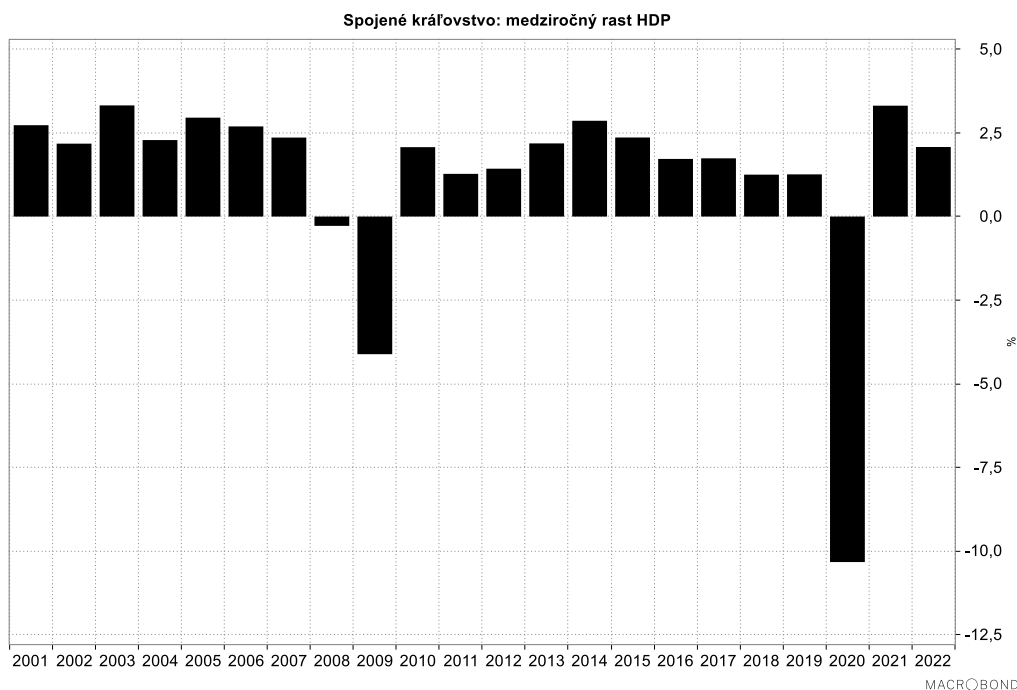
fakt, že naša krajina sa radí na chvost EÚ v pomere investícií do vedy, výskumu a školstva (viď. predošlé grafy). Práve tieto sektory majú najvyššiu pridanú hodnotu a zabezpečujú zvýšenie konkurencieschopnosti krajiny (vyššia vzdelanosť obyvateľstva = vyššia kvalifikovanosť prac. sily = vyššia produktivita práce občanov). Vidíme konkrétne príklady krajín, ktoré dosahujú najvyššie hodnoty v investíciách do týchto sektorov (Estónsko, Lotyšsko) a zároveň sa im úspešne darí dobíhať vyspelé krajiny EÚ. Záver teda je, že naše hospodárstvo nutne potrebuje štrukturálne reformy vo viacerých sektoroch, ktoré sme aj v tejto analýze popísali. Slovenská republika má momentálne vytvorené skvelé podmienky na financovanie týchto reforiem hlavne vďaka Plánu obnovy, avšak každá reforma si žiada aj politické odhodlanie a odvahu. Môžeme len dúfať, že Slovensko sa na tejto križovatke vyberie tou správnou cestou, a znova začne ekonomicky dobíhať vyspelé krajiny EÚ. (mm)

Britská ekonomika ožije skôr

Zdá sa, že veľmi rýchla a obratná vakcinácia prináša na Britské ostrovy pozitívne správy v podobe zlepšených vyhládok na ekonomický rast. Spojené kráľovstvo by sa malo dostať na úroveň pred pandémie už v polovici roku 2022, čiže o šesť mesiacov skôr. V spomínanom roku by mala dosiahnuť rast 7,3% a v nasledujúcich rokoch príde korekcia a rast sa ustáli v rozmedzí 1,5-2%. Za 2020 zaznamenala ekonomika 10 % pokles, pričom taktiež dosiahli historicky najvyššiu hranicu zadlženosti krajiny vo výške viac ako 100% HDP. Na súčasný rok 2021 kedy je vkladaná nádej do konsolidovania pandemickej situácie či utlmenia vysokej miery britskej nezamestnanosti (na 6,5%) sa

očakáva 4% rast. Na druhej strane netreba zabudnúť, že krajina po desiatkach rokoch nebude mať po boku EÚ, čiže sa musí vysporiadať s mnohými novými okolnosťami a odlivom spoločností. Taktiež majú v

pláne významne zvyšovať daň z príjmu PO z 19% na 25%, čo môže opäť vyvolať odliv investícií. (pd)

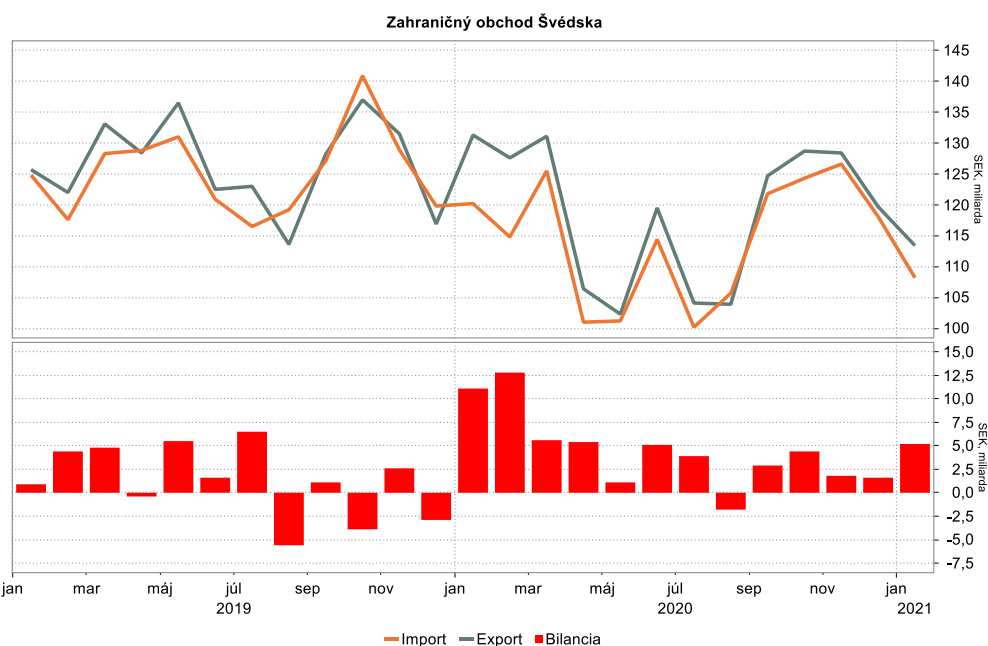

Švédsky úpadok zahraničného obchodu

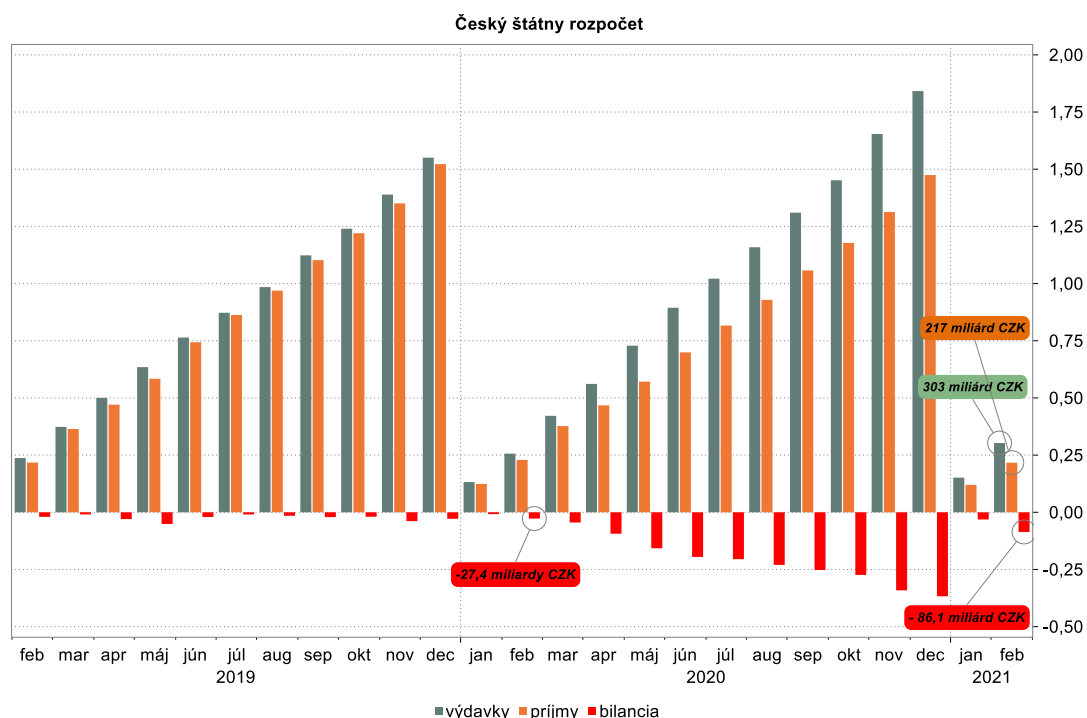
Švédske kráľovstvo má ekonomiku silno naviazanú a otvorenú zahraničnému obchodu. V roku 2020 spôsobili pandemické reštrikcie veľké ťažkosti tomuto sektoru. Švédsky export klesol za celý rok 2020 medzioročne o 8% a import o 7,6%. Zvrat zatiaľ vo veľkej miere nepričádza ani v roku 2021 a január ako je aj z grafu zrejme je medzioročne vysoko pod úrovňou. V minulom roku dosiahol export hodnotu 130 miliárd SEK, tohto roku je iba niečo pod 115. Ešte horšie je na tom import, ktorý sa znížil zo 120 miliárd SEK na 107. Zdá sa, že je to najmä kvôli EÚ, ktorá je najdôležitejším obchodným partnerom Švédov a momentálne sa zmietla na vrchole pandémie. V

tomto stave dovoz z EÚ klesá vyšším tempom a ZO škandinávskej krajiny vykazuje klesajúcu tendenciu. Pozitívnu správou však je, že by sa celkovo počas roka 2021 mala

situácia ukludniť, a tým pádom je predikcia vzrastu zahraničného obchodu Švédska o 3,6%. (pd)

České deficitné plnenie rozpočtu

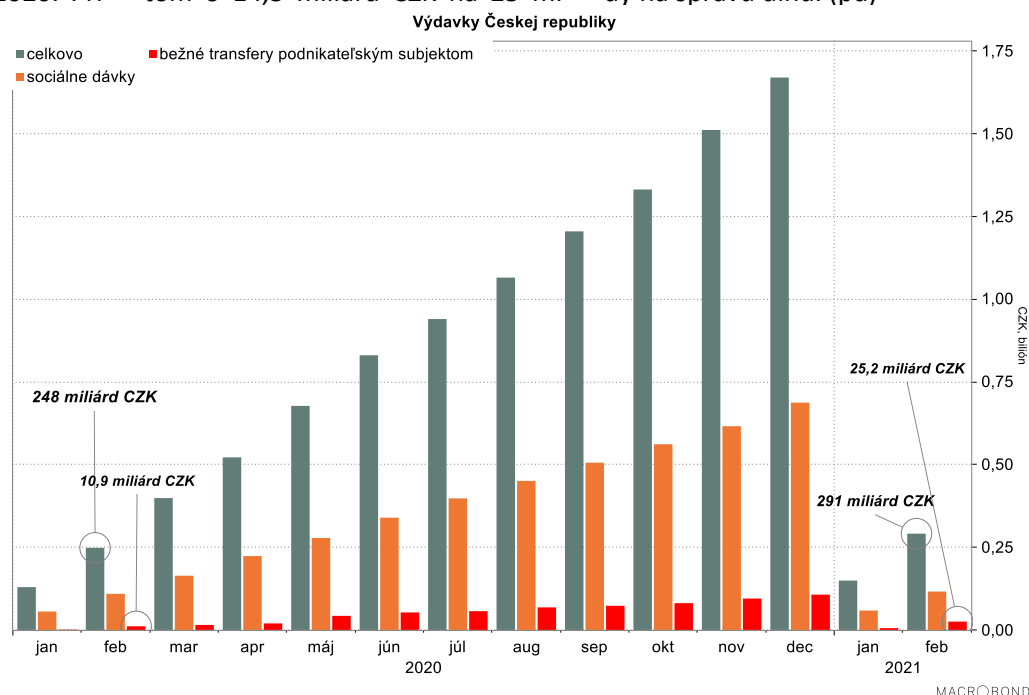

Hospodárenie Českej republiky sa rovnako ako aj predošlé mesiace ocitlo vo februári s vysokým deficitom 86 mld. CZK. Medziročne je to navýšenie deficitu o 60 miliárd českých korún. Dôvodom je najmä nerovnosť medzi zníženými príjmami a navýšenými výdavkami štátu. Pandémia si vyžiadala nutnosť štátu stimulovať svoju ekonomiku, čo môžeme vidieť na nasledujúcom grafe počas celého roka 2020. Príjmy krajiny boli od vypuknutia pandémie konštantne v medziročnej strate, zatiaľ čo výdavky boli omnoho vyššie. Za februároví prepád v príjmoch na 217 miliárd CZK (medziročne -13 miliárd) môže najmä daňový sklz, konkrétne sa napríklad nižšie zdaňovala práca zamestnancov alebo SZČO. Celkovo boli daňové príjmy na úrovni 185 miliárd korún, čo je o 20 miliárd korún menej oproti februáru 2020. Konkrétne na DPH sa vybralo 43 miliárd, dani z príjmu PO 1,75 miliardy a

spotrebných daniach 20 miliárd CZK. Práve v prípade spotrebných daní je vidieť významný pokles 5 miliárd najmä z dôvodov rôznych reštrikcií (napríklad vybraná daň z piva poklesla o 20% kvôli zatvoreniu reštaurácií). Pri výdavkoch je to presne naopak, ich nárast je zaznamenaný medziročne až o 43 miliárd korún na 291 miliárd. Najviac vzrástli transfery podnikateľským subjektom o 14,3 miliárd CZK na 25 mi-

liárd CZK. Je to dané najmä náhradou miezd programom Antivírus (A aj B) a ďalšími stimulačnými balíkmi ako COVID Gastro, nájomné, šport, kultúra či ubytovanie. Taktiež sú to medziročne o 6% zvýšené sociálne dávky, do ktorých spadajú napríklad podpory v nezamestnanosti či štátna sociálna podpora. Celkovo sa dá jasne vidieť na príklade Českej republiky ako sa v rôznych ohľadoch

pandémia odrazila na štátnom rozpočte krajiny. Posunuté odklady splátok, menej vybraných daní, stimuly z EÚ a mnoho veľkých výdavkov na pomoc jednotlivým subjektom ekonomiky spôsobujú prehlbovanie schodku krajiny. Fiškálna nerovnováha, ktorá v súčasnosti podporuje expanziu môže do budúcnosti spôsobiť Českej republike mnoho problémov, napríklad vyššie náklady na správu dlhu. (pd)

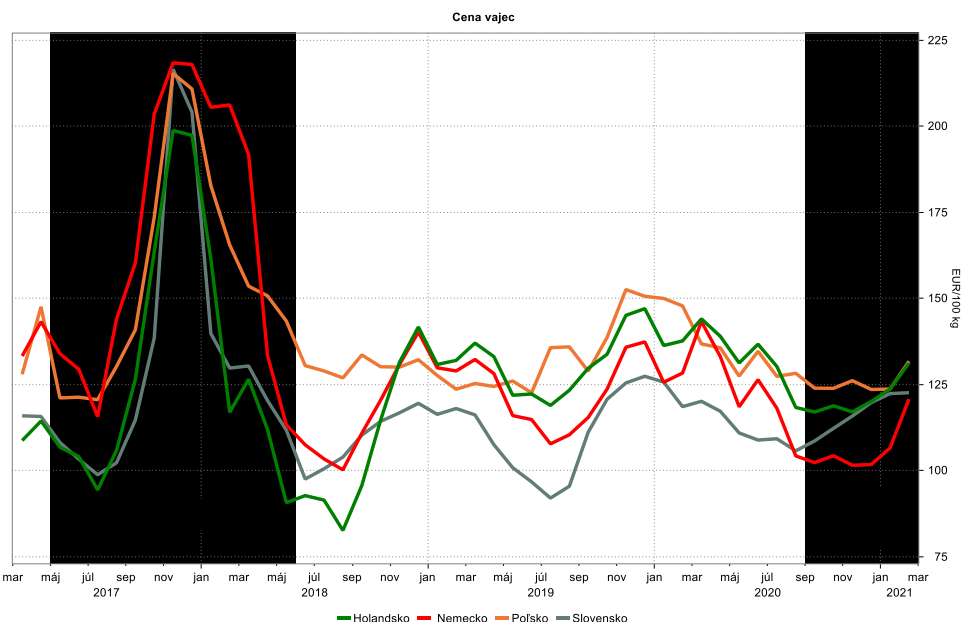

Vplyv vtáčej chrípky na ceny

Vtáčia chrípka je infekčné ochorenie postihujúce hydinu a iné cicavce. Táto choroba sa rozšírila už pred desiatkami rokov, no aj v súčasnosti sa ohniská začali opätovne rozširovať a mnohí európski hydinnári bojujú s tým aby svoje zvieratá pred ňou uchránili. V januári 2021 bola potvrdená nákaza taktiež aj na území Slovenskej republiky. Jeden z najväčších producentov v EÚ, Poľsko, je momentálne významne zasiahnuté a muselo utrátiť približne 5 miliónov kusov hydiny. Nehovoriac o tom, že pominulé roky bolo zabitých kvôli tejto chorobe takmer 7 miliárd kurčiat. V roku 2019 EÚ dokázala vyexportovať vajcia v hodnote 990 miliónov eur, pričom najviac sa na tomto objeme podieľali krajiny: Holandsko (400 miliónov), Poľsko (230 miliónov) a Nemecko (130 miliónov). Pri takýchto objemoch je zrejmé, že pokiaľ prí-

de k zníženiu produkcie v dôsledku úhynu zvierat, tlačí pokles ponuky aj na ceny produktov. Len v Poľsku na konci januára 2021 dokázala vyskočiť cena až o 20%. Aj na základe nasledujúceho grafu je zrejmé, že kríza vtáčej chrípky nie je zatiaľ

tak vážna ako v minulých rokoch, a tak ani ceny nie sú ešte enormne vysoko. Tlak na rast cien však bude, pričom v následnosti na vajcia sa budú zvyšovať samozrejme aj ceny pečiva či pekárenských výrobkov. (pd)

MACROBOND

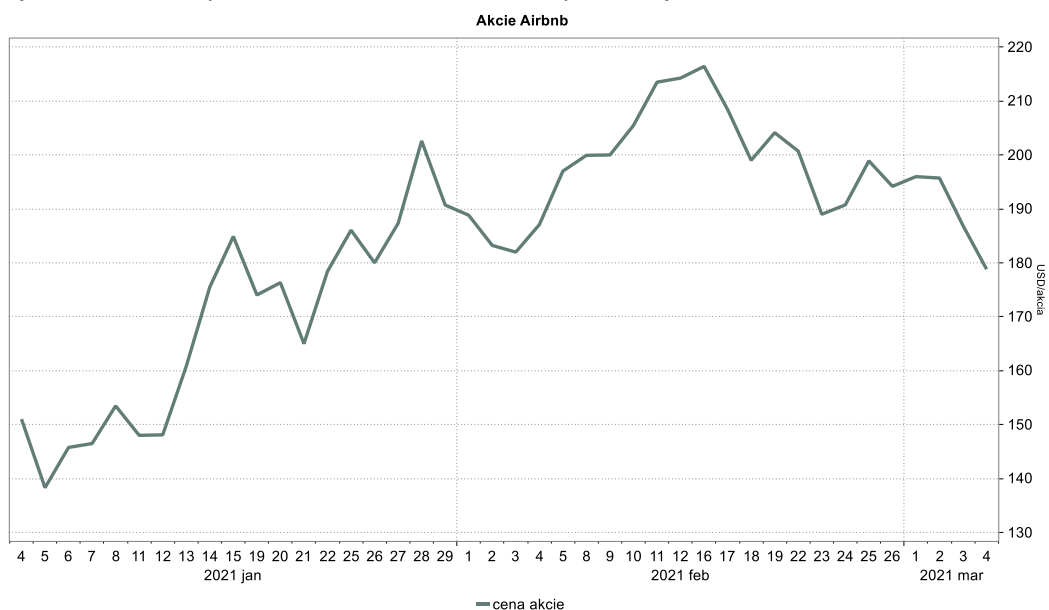
Otras Airbnb

Pandémia priniesla za celý rok 2020 prepád medzinárodných príchodov o 75%. Tento fakt výrazne zasiahol globálny cestovný ruch. Nevyhla sa tomu ani známa webová služba Airbnb, ktorá sprostredkúva prenájom ubytovania vo viac ako 190 krajinách sveta. Kým v roku 2019

mala celkový tržby 5 miliárd dolárov, v roku 2020 je to iba okolo 3,4 miliárd pričom ich strata je až vo výške 4,6 miliardy dolárov. Ich tržbová kapitalizácia sa momentálne pohybuje na úrovni 120 miliárd dolárov. Náklady sa im v poslednom období zvyšovali aj v dôsledku mo-

dernizácie technológií, lepšieho bezpečnostného overovania či kvôli väčším výdavkom na správu a účtovníctvo. Okrem krízy v cestovnom ruchu k tomu prispela aj počiatočná verejná ponuka, s ktorou sa spájali náklady vstupu na burzu. Ten sa uskutočnil v decembri 2020. Cena

akcií započala 11.12 na úrovni 140 dolárov a pre veľký záujem je v súčasnosti už na hodnote 200 dolárov. Doterajšie maximum Airbnb bolo na úrovni 213 dolárov za akciu. Aj napriek veľkej strate si táto spoločnosť v tržbách viedla lepšie ako jej konkurencia. Kým Airbnb medziročne kleslo o 32%, Expedia o 57% a spoločnosť Booking o 55%. (pd)

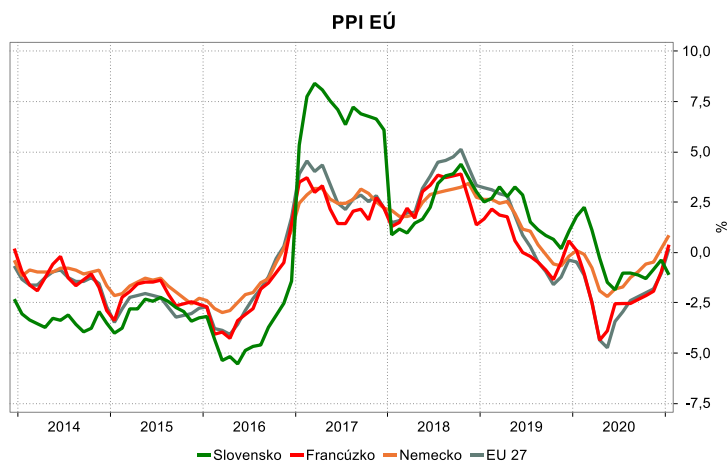
MACROBOND

Vývoj cien priemyselných výrobcov EÚ

Pomalé oživenie ekonomiky v EÚ možno pozorovať aj pri zvýšení cien výrobcov, ktoré medzimesačne rástli o 1,4%. Medziročná zmena bola o čosi menšia a stabilnejšia a predstavovala nárast o 0,2% v EÚ. Vysoký medziročný prepád cien v sektore priemyslu začal v marci minulého roku, pričom sa pomaly po mesiacoch znižoval až sa dostal na kladnú úroveň. Na zvyšovaní cien výrobcov sa podpísali najmä ceny výrobkov dlhodobej spotreby o 1,1% a medzi produkty, ktoré vzrástli o 1% a taktiež ceny energií, ktoré síce medziročne poklesli ale len o 1,4% čo je najnižší pokles od začiatku pandémie. Mesačne dokonca ceny energií predstavovali zo všetkých položiek najvyšší nárast. Na vplyv cien sa podpísala rastúca cena ropy, ktorá sa dostala na svoje najvyššie maximum začiatkom roka a ich cena stále rastie. Spomedzi členských štátov, za ktoré sú dostupné

údaje, bol najvyšší nárast cien priemyselných výrobcov zaznamenaný v Írsku (+ 19,6%), zatiaľ čo najväčší pokles bol zaznamenaný v Litve (- 4,8%). Ak sa pozrieme na Slovensko medziročne ceny priemyselných výrobcov pre tuzemský trh klesli o 0,3 % a ceny priemyselnej výroby o 2,9 %. Zvýšili sa ceny ťažby a dobývania o 4,8 %, dodávky elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu o 3,7 % ako aj dodávky vody, čistenia odpadových vôd, odpadov a ozdravovacích služieb o 3,3 %. Akákoľvek zmena cien pre výrobcov, najmä pre priemy-

selný index, je hlavným ukazovateľom toho, že spotrebiteľia budú v konečnom dôsledku platiť za hotové výrobky viac, čo sa preukáže aj na ich využití disponibilného príjmu. Z pohľadu výrobcov a krajiny, je to však dobrý ukazovateľ ak rastie na stabilnej úrovni, pretože zvyšuje spotrebiteľské výdavky a tržby spoločností. (vj)

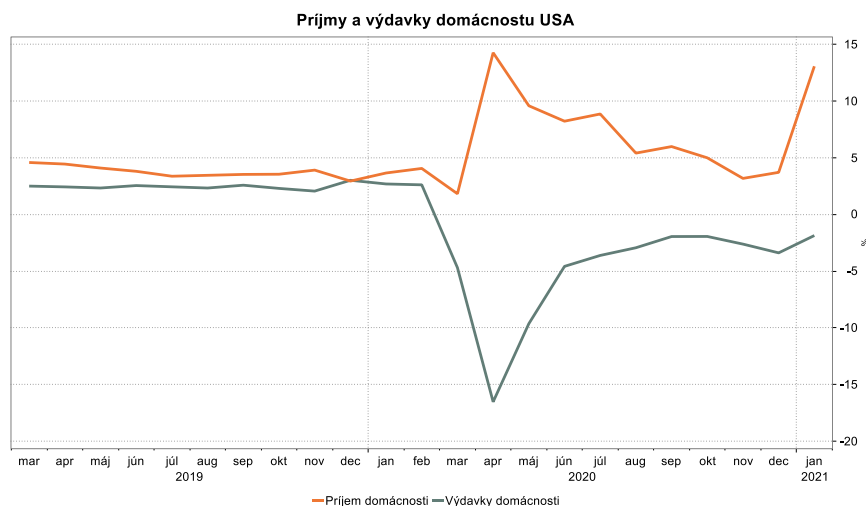
MACROBOND

Nárast príjmov domácnosti v USA

Pandemická pomoc domácnostiam nalieva peniaze do americkej ekonomiky a pripravuje ich na rýchlejší rast v tomto roku. Podľa odhadov sa v januári medzimesačne zvýšil osobný príjem amerických domácností o 1 954,7 mld. dolárov t.j. zvýšenie o 10%. Na jednu domácnosť tak pripadá k navýšeniu príjmov približne o 15265,6 USD. K navýšeniu príjmu došlo vďaka federálnej pomoci domácnostiam zasiahnutým pandemiou COVID-19. Stimulačný program vo výške 900 mld. zahŕňal jednorazové platby v hotovosti vo výške 600 dolárov a špeciálnu týždennú dávku v nezamestnanosti vo výške 300 dolárov, ktorú vláda začala posilať domácnostiam začiatkom januára. Zvýšením príjmov došlo aj k zvýšeniu výdavkov, tie však medzimesačne vzrástli len o 2,4% avšak medziročne sa už dostávajú k predpandemickej úrovni. Výdavky domácnosti sa v najväč-

šej miere vynakladali na tovar a položky s dlhodobou životnosťou. Prvýkrát od októbra sa zvýšili aj výdavky na služby. Spotrebiteľské výdavky sú hlavným faktorom rastu v USA, kde analytici očakávajú rast v tomto roku o 6,5%. K zlepšeniu situácie taktiež prispieva zlepšujúca sa situácia na trhu a pokles nakazených. Niekoľko veľkých štátov vrá-

tane Kalifornie a Texasu v posledných týždňoch zmiernilo obmedzenia. Očakáva sa, že s postupným uvoľňovaním začnú spotrebiteľia reagovať opätovným zvyšovaním výdavkov najmä v oblasti cestovania, stravovania a ostatných služieb po ktorých po dlhom obmedzení vzrastie dopyt. (vj)

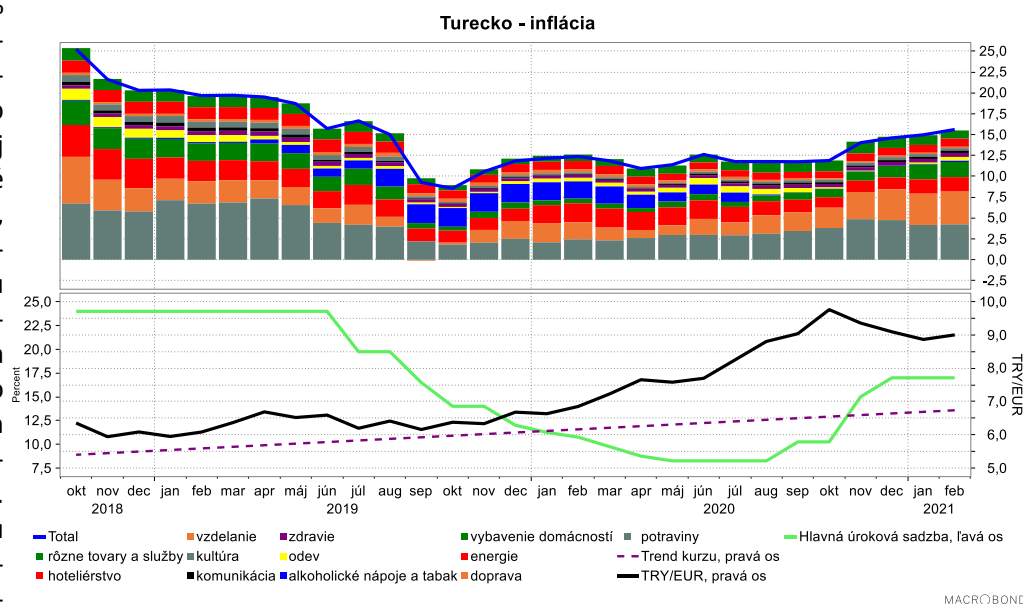
MACROBOND

Opätovný nárast cien v Turecku

Podľa najnovších údajov štatistického úradu sa spotrebiteľské ceny v Turecku zvýšili vo februári o viac než 15%. Ceny nahor potiahli najmä náklady na dopravu, zdravotníctvo a rastúce ceny potravín. Tie tak zvýšili tlak na domácnosti zápasiace s vysokou nezamestnanosťou, nízkym kurzom meny a vysokými úrokovými sadzbami, ktorými sa centrálna banka snaží potlačiť infláciu nadol. Náklady na dopravu sa vo februári zvýšili o 22,47 % a ceny potravín a nealkoholických nápojov vzrástli o 18,4 %. Navyše, o viac než 18 % sa zvýšili aj náklady na zdravotné zabezpečenie. Položky, ktorých ceny rástli medziročne najmenej sú tabakové výrobky a alkoholické nápoje, ktoré sa síce oproti roku zvýšili o viac než 2% avšak ich úroveň je z celého spotrebiteľského koša najnižšia. Ceny potravín v Turecku prudko rastú od júla minulého roka. Obyvate-

lom Turecka sa tak za pár mesiacov drasticky zdraželi prakticky všetky základné potraviny ako chlieb, vajcia, slnečnicový olej i mliečne produkty. Krajina je taktiež výrazne závislá od dovozu energií aj viacerých agroproduktov ako pšenica či slnečnica. Centrálna banka ako aj nový minister financií sa prostredníctvom prísnej monetárnej politiky snažia hladinu inflácie znižovať a podľa ich odhadov by mohli do ro-

ku 2023 dosiahnuť plánovanú mieru inflácie na úrovni 5%. Vysoká inflácia môže pre výrobcov na jednej strane pôsobiť priaznivo, keďže konečne výrobky predávajú za vyššiu cenu avšak pri vysokej miere nezamestnanosti a poklese príjmu pri vysokých cenách klesne aj dopyt. (vj)

Väčší vplyv štátu na kritickú infraštruktúru?

Kritická infraštruktúra je dôležitou súčasťou každej krajiny, pokiaľ dôjde k jej ohrozeniu mohlo by to výrazne narušiť chod a bezpečnosť štátu. Je to napríklad energetika, doprava, priemysel (farmaceutický, hutnícky, chemický), zdravotníctvo či IKT. V roku 2021 prichádza na Slovensku zmena zákona (s účinnosťou platnou od 1.3.2021), ktorá prináša povinnosť týchto spoločností oznamovať ústrednému orgánu prevod celého alebo časti podniku, vstup do likvidácie, začiatok konkurzného konania či výkonu záložného práva. V praxi to znamená, že pri takýchto zmenách bude mať ministerstvo hospodárstva 30

dní na posúdenie súhlasu s konaním spoločnosti, ktorá môže zmenu buď prijať alebo zamietnuť. Pri zamietnutí existuje ešte posledná možnosť spoločnosti obrátiť sa na Najvyšší súd SR. Štát si tak zabezpečil väčší vplyv na prevádzkovateľov a zmeny vlastníckych pomerov. Ochrana týchto oblastí je nepochybne správna, no zvolené kroky nesú so sebou aj negatíva. V mnohých strategických podnikoch vystupujú ako majitelia zahraničné koncerny či konglomeráty. Pokiaľ by teda prišlo k zmene investora v rozsahu väčšom ako 10%, musí prísť na rad už spomínaná informačná povinnosť. Takýto postup

môže spôsobiť zneistenie investorov a zhoršenie podnikateľského prostredia keďže nebudú môcť slobodne disponovať s predmetom vlastníctva. Ďalšou prekážkou môže byť zisk zdrojov z banky, nakoľko tie nebudú mať istotu ako ďalej nakladať so záložnými právami týchto spoločností. Partnermi pre rokovanie sú pritom už teraz priamo dané spoločnosti, ktoré s bankami riešia svoje plány a informujú ich o vývoji a plnení podmienok pre úvery. V týchto prípadoch vstup štátu do „hry“ vytvorí iba zbytočný zmatek a neistotu, ktorá potenciálnych investorov môže odstrašiť. (pd)

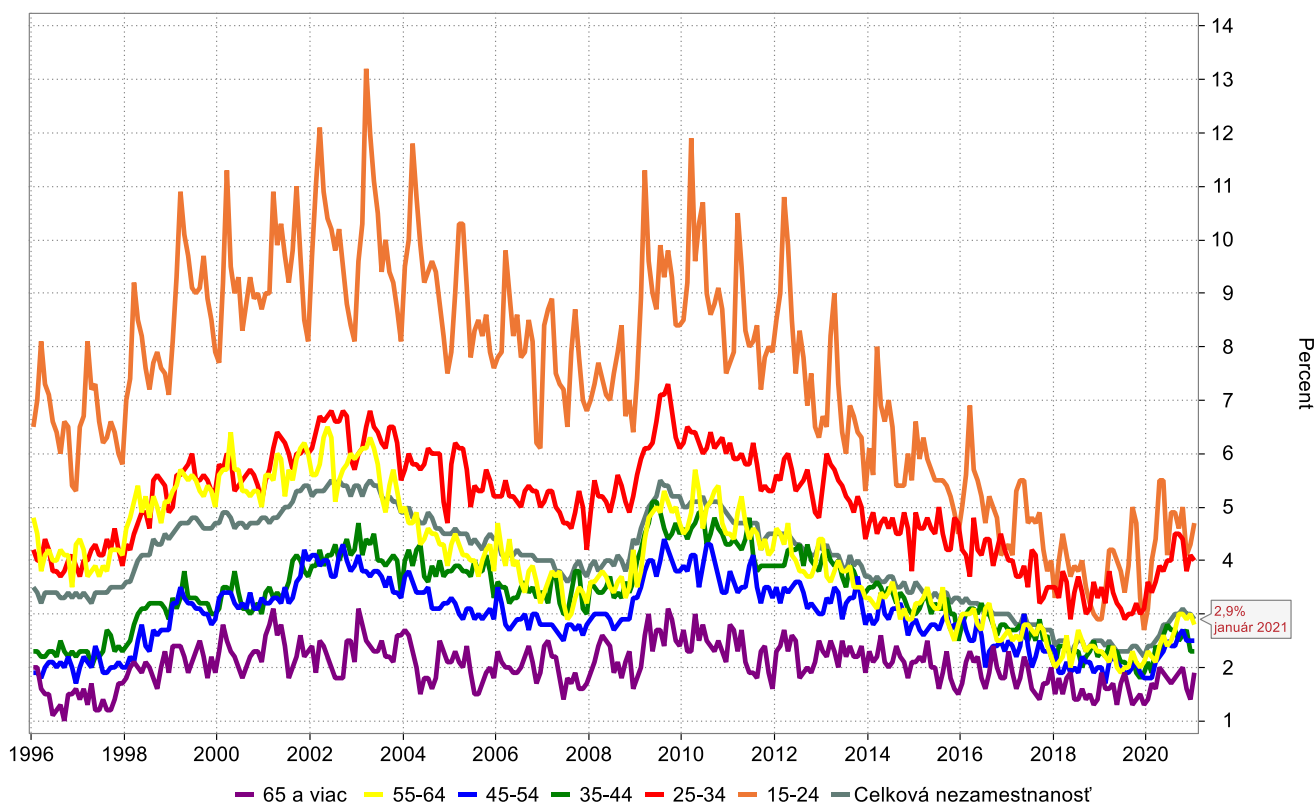
Nezamestnanosť v Japonsku

Miera dostupnosti pracovných miest v Japonsku sa v januári zvýšila o 0,5% čo znamená, že na každých 100 uchádzačov o zamestnanie bolo v ponuke 110 pracovných miest. S rastom voľných pracovných pozícií zároveň klesla miera nezamestnanosti na 2,9%. Relatívnu odolnosť trhu práce možno čiastočne pripísať obmedzenému rozsahu posledného výnimočného stavu, ktorý sa týkal iba 11 zo 47 miest. V januári bolo bez práce asi 2,03 milióna ľudí, čo je pokles o 70 000 oproti predchádzajúcemu me-

siacu. Kvôli druhej vlnе obmedzeníam a sprísneným opatreniam prepúšťal najmä sektor služieb vrátane hotelov a reštaurácií. Zo zasiahnutých skupín podľa vekovej kategórie sú najmä ľudia vo veku 15-24 rokov, ktorí si po odchode zo škôl neboli schopní nájsť nové zamestnanie. Zvyšovanie ponuky pracovných miest je indikátorom, že dopady výnimočného stavu v Tokiu a ďalších mestách, ktoré by mali končiť 7. marca nemali až taký vplyv na zamestnanosť ako počas začiatku pandémie. Však netreba tu zabud-

núť na fakt, že pracovné miesta sa taktiež snaží vláda umelo udržiavať cez vládne podpory podnikov. V nasledujúcich mesiacoch po ukončení núdzového stavu a obmedzení vládnej podpory pre podniky, ktoré boli nútené zatvoriť sa očakáva, že sa miera nezamestnanosti vyšplhá na úroveň 4%. (vj)

Japonsko nezamestnanosť podľa vekovej kategórie

MACROBOND

AKTUÁLNÝ VÝVOJ NA TRHOCH

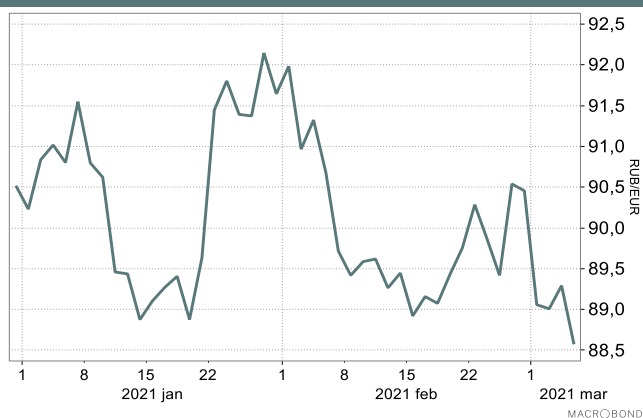
EUR/USD

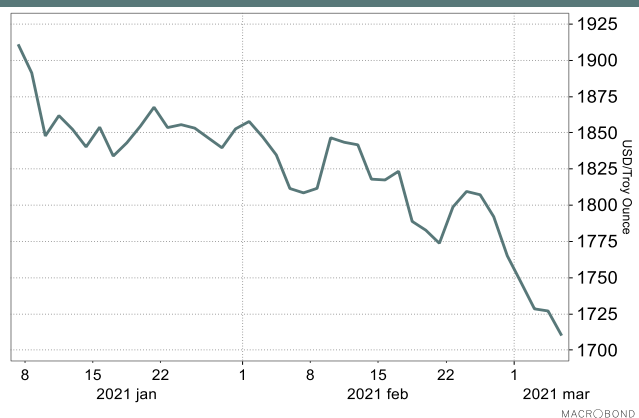
EUR/CZK

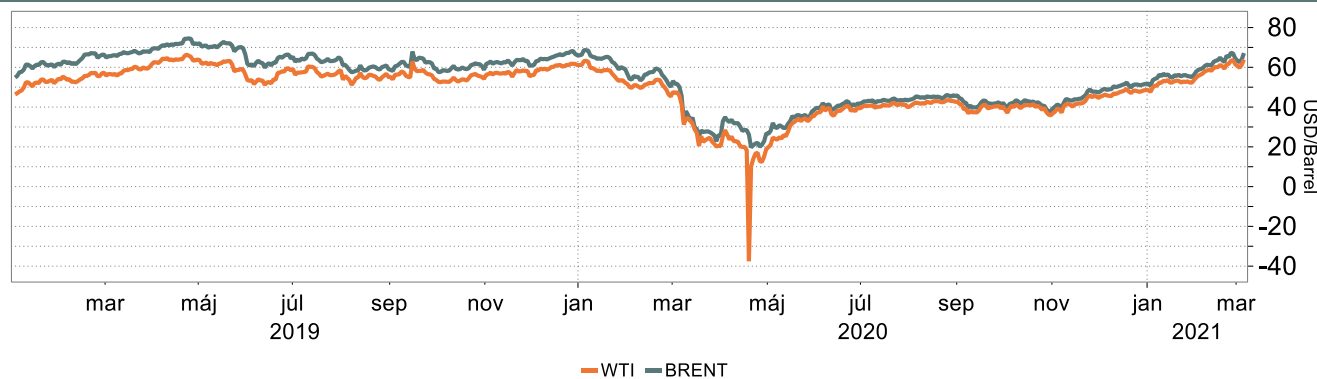
EUR/RUB

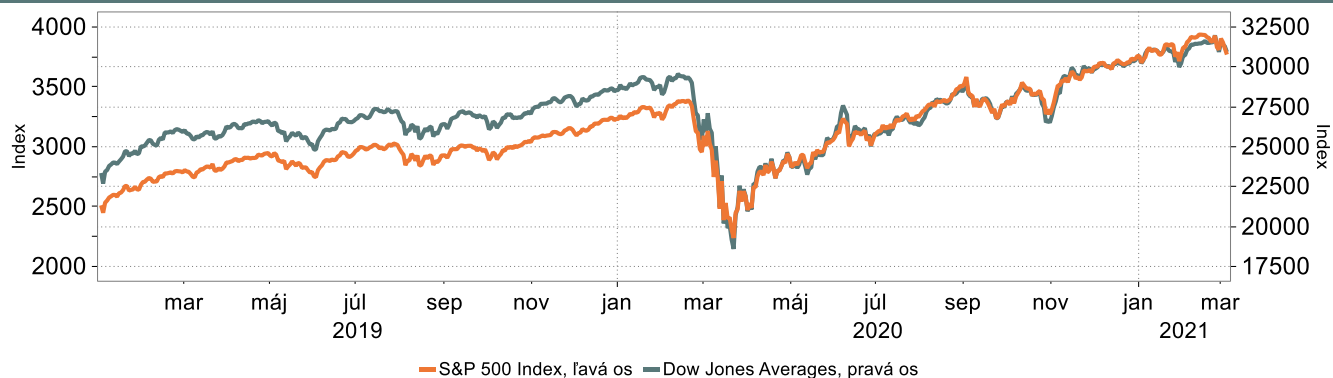
ZLATO

ROPA

INDEXY

SPRÁVY Z FINANČNÝCH TRHOV

- Start-up DNA ERA, ktorá pomocou genetického testovania hodnotí športové schopnosti a sklon k chorobám, získala investíciu vo výške 250 000 EUR od spoločnosti CB Investment Management a bude ju využívať pre zahraničnú expanziu. Investor získal 20% podiel.
- Český developer Párovské lúky plánuje do roku 2027 postaviť v Nitre rezidenčný projekt pre 2 000 ľudí v hodnote 75 miliónov EUR.
- Najväčšia ropná spoločnosť v USA informovala, že do konca tohto roka prepustí v Singapore približne 300 ľudí. To je zhruba 7 % z tamojšej pracovnej sily. K rušeniu pozícií v Singapore pristúpila firma len niekoľko týždňov po tom, ako informovala, že zatvorí 72-ročnú rafinériu v Altone v Austrálii a pretransformuje ju na dovozný terminál. Ropná spoločnosť tak reaguje na situáciu, ktorá nastala po nástupe pandémie

Tento dokument je publikovaný pre spoločnosti skupiny BENCONT, a môže byť reprodukován a ďalej šírený len s jej písomným súhlasom. Informácie v tomto dokumente boli získané z externých zdrojov, ktoré boli spoločnosťou považované za spoľahlivé.

Analytici:**Jozef Prozbík**

prozbik@bencont.sk

Nebesník Martin

nebesnik@bencont.sk

Bruchánik Rudolf

bruchanik@bencont.sk

Junior analytici:

Vražda Ján

Ďurišková Petra

Majerčák Marco

Huňorová Júlia

Jakubovičová Viktória

Vajnorská 100/A

831 04 Bratislava

www.bencont.sk

BENCONT INVESTMENTS

BENCONT GROUP

BENCONT DEVELOPMENT